

*Г.В. Астапова, Донецький університет економіки та права; С.Т. Пілецька,
Донбаська державна машинобудівна академія,
м. Краматорськ*

ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АУДИТОРНОЇ ТА ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Інноваційні зміни в системі фінансової освіти, які викликані глобальними світовими перетвореннями, обумовлюють посилення уваги до виконання головного завдання національної освітньої політики – забезпечення сучасної якості освіти на основі збереження її фундаментальності й відповідності актуальним і перспективним потребам особистості, суспільства та держави [2].

Розвиток фінансової освіти повинен підпорядковуватись законам ринкової економіки. Вищій школі необхідно не лише орієнтуватись на ринкові спеціальності, але й наповнити зміст фінансової освіти новітніми матеріалами, запровадити сучасні технології навчання з високим рівнем інформатизації навчального процесу, вийти на творчі, ділові зв'язки із замовниками фахівців, дуже ретельно переглянути логіку впровадження в навчальний процес дисциплін за вибором навчального закладу [3].

Розвиток фінансової освіти, крім того, слід розглядати у контексті тенденцій розвитку світових освітніх систем, у т.ч. європейських: привести законодавчу та нормативно-правову базу вищої освіти України у відповідність до світових вимог, переглянути зміст вищої освіти, структурувати її систему, упорядкувати перелік спеціальностей, забезпечити інформатизацію управління навчальним процесом, доступ до міжнародних інформаційних систем [1]. Особливого значення в сьогоденні набувають питання змісту фінансової освіти, в тому числі для неекономічних спеціальностей.

Кожна із зазначених інновацій в управлінні національною освітою потребує ретельної розробки в контексті Болонського процесу. На сьогодні директивно забезпечено розвиток кожного напрямку, який потребує розроблення в конкретних навчальних закладах: на рівні стратегії навчального закладу, його концепції, вибору спеціальностей та спеціалізацій, методів досягнення освітньо-кваліфікаційних характеристик через інноваційну сутність змісту навчання, інноваційну структуру навчання, інноваційну побудову навчальних планів і програм, впровадження інноваційних моделей і методів управління, критеріїв оцінювання знань і компетенцій студентів.

Метою застосування Критеріїв оцінювання результатів аудиторної та позааудиторної роботи студентів є здобуття студентами максимальної кількості балів і автоматичне отримання відмінної, доброї або задовільної оцінки за результатами вивчення курсу.

Критерії оцінювання визначаються за видами аудиторної та позааудиторної роботи, котрі представлені у вигляді таблиць – карт аудиторної та позааудиторної роботи студента. Виконання студентом роботи за видами та її узгодженість визначеним критеріям забезпечує отримання ним балів, максимальна кількість котрих наведена у останній графі таблиць. Слід відмітити, що не є обов'язковим використання максимальної кількості балів у будь-якому випадку. Так, максимальну кількість балів доцільно застосовувати

в умовах незначної кількості часу, яку відведено на викладання лекцій та ведення практичних або семінарських занять. Загальна кількість балів, яку має отримати студент за семестр за результатами виконання ним видів аудиторної та позааудиторної роботи не повинна перевищувати 100 балів.

З врахуванням кількості часу, що відведено на аудиторну роботу, слід формувати зміст останньої графі карти аудиторної роботи. Крім того із врахуванням специфіки дисципліни та ведення занять із структури карти можна виключити окремі види робіт або замінити їх.

Змінність змісту карти позааудиторної роботи студента здійснюється в аналогічному порядку.

Критерії оцінювання результатів аудиторної та позааудиторної роботи студентів у вигляді карт аудиторної та позааудиторної роботи виступають структурним елементом навчальної робочої програми кожної дисципліни і розташовуються в окремому розділі у структурі карт аудиторної (табл. 1) та позааудиторної (табл. 2) роботи студента.

Аналогічно пропонується оцінювати результати державної атестації студента за допомогою карти екзаменаційної роботи студента. Метою застосування Критеріїв оцінювання результатів державної атестації студентів є здобуття студентами максимальної кількості балів і автоматичне отримання відмінної, доброї, задовільної або незадовільної оцінки за результатами складання державного іспиту.

Критерії оцінювання визначаються за видами робіт, що складають структуру екзаменаційного білета, і котрі представлені у вигляді таблиці 3 – карти екзаменаційної роботи студента. Виконання студентом роботи за видами та її узгодженість визначеним критеріям забезпечує отримання ним балів, максимальна кількість котрих наведена у останній графі таблиці. Загальна кількість балів, яку має отримати студент за результатами виконання завдання державного екзамену не повинна перевищувати 100 балів. Визначення кількості балів та прикінцевих результатів складання державного іспиту здійснюється у відповідності з Методичними рекомендаціями МОН.

Карта аудиторної роботи студента

№	Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів (приклад)
1	Присутність на лекції	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять	Конспект лекцій	Присутність, увага	2
2	Якісне ведення конспекту лекцій			Присутність, увага, ведення конспекту або конспекту-тези	2
3	Формулювання питань за результатами лекції у відведений час			Поточне складання переліку питань та представлення їх у відведений лектором час	2
<i>Разом балів за аудиторну роботу на лекціях</i>					
4	Присутність на семінарських / практичних заняттях	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять	Конспект лекцій, записи з теми семінарського / практичного заняття, особисті нотатки, додаткові джерела інформації	Присутність, увага, ведення робочих записів	1
5	Виступ на семінарському занятті			Підготовлений або імпровізаційний виступ	2
6	Створення дискусійної ситуації з питань			Формулювання проблемного питання та викладання напрямку його рішення	2
7	Участь у дискусії			Аргументація власних напрямів або підходів щодо рішення проблеми, прикінцевих висновків	2
8	Робота у створених фокус-групах			Активна та результативна участь у вирішенні проблемної ситуації або колективному обговоренні проблемного питання	1
9	Виконання індивідуального розрахункового завдання	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять	Належно оформлена письмова робота, її електронна версія	Виконання розрахункових процедур на основі наданих викладачем методик	1
				Виконання розрахункових процедур на основі додатково опрацьованих методик	2
				Виконання розрахункових процедур з використанням інформаційних технологій	1
				Отримання вірних та обґрунтованих результатів розрахунків	2

Продовж. табл. 1

№	Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів (приклад)
10	Виконання колективного розрахункового завдання	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять		Виконання розрахункових процедур на основі наданих викладачем методик	1
				Виконання розрахункових процедур на основі додатково опрацьованих методик	2
11	Представлення результатів виконання розрахункового завдання	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять	Комплект ілюстративного матеріалу, презентація на CD	Виконання розрахункових процедур з використанням інформаційних технологій	1
				Отримання вірних та обґрунтованих результатів розрахунків	2
12	Перехресне опитування студентів різних фокус-груп	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять	Особисті нотатки, додаткові джерела інформації	Формулювання прикінцевих висновків, доповідь за результатами розрахунків або презентація результатів розрахунків, обговорення та захист	2
				Формулювання питань, поточні відповіді на запитання студентів інших фокус-груп	1
13	Тестування по матеріалам лекцій	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять	Конспект лекції, записи з теми семінарського / практичного заняття, особисті нотатки, додаткові джерела інформації	Вірні відповіді на більш ніж половину тестів	2
				Вірні відповіді на половину тестів та менше за неї	1
				Відсутність відповідей	0
Разом балів за аудиторну роботу на семінарських / практичних заняттях					26
Разом балів за аудиторну роботу					32

Таблиця 2

Карта позааудиторної роботи студента

№	Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів (приклад)
1	Аналіз нормативних джерел	Відповідно до робочої навчальної програми та розкладу занять	Текст аналітичної записки	Наявність підготовленого звіту або доповіді	2
2	Аналіз наукових публікацій			Наявність підготовленого звіту або доповіді	2
3	Підготовка рефератів	Раз у семестр	Текст реферату Текст доповіді Текст тез доповіді	Наявність доповіді за темою, обговорення та захист	2
4	Підготовка доповідей				2
5	Підготовка тез доповідей				2
6	Підготовка інформаційних матеріалів для розрахункового завдання	Раз у семестр	Сформовани й пакет документів та інформаційних таблиць	Наявність пакету інформаційних даних, документів	2
7	Виконання індивідуального або колективного розрахункового завдання	Раз у семестр	Належно оформлена письмова робота, її електронна версія	Виконання розрахункових процедур на основі наданих викладачем методик	2
				Виконання розрахункових процедур на основі додатково опрацьованих методик	3
				Виконання розрахункових процедур з використанням інформаційних технологій	2
8	Підготовка презентації доповіді або результатів розрахункового завдання	Раз у семестр	Комплект ілюстративного матеріалу, презентація на CD	Отримання вірних та обґрунтованих результатів розрахунків	2
				Формулювання прикінцевих висновків, доповідь за результатами розрахунків або презентація результатів розрахунків, обговорення та захист	3
Разом балів за обов'язкові види самостійної роботи					24

№	Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів (приклад)
9	Участь у різних конференціях	На протязі навчального семестру	Документ, що підтверджує участь у конференціях	Виступ із доповіддю	2
10	Участь у методичних семінарах		Документ, що підтверджує участь у семінарах	Виступ із доповіддю, формування пакету матеріалів семінару	2
11	Підготовка публікації		Збірник / журнал, у якому опубліковано статтю, тези, або документ, що підтверджує публікацію у збірнику / журналі	Публікація статті або тез	2
<i>Разом балів за вибіркові види самостійної роботи</i>					
Разом балів за самостійну роботу студента					
12	Підготовка індивідуальної контрольної роботи	Раз у семестр	Належно оформлена письмова робота, її електронна версія	Наявність виконаної контрольної роботи; захист	14
13	Формування структурно-логічної схеми власного наукового дослідження (для магістрів)		Належно оформлена структурно-логічна схема в письмовому вигляді	Наявність структурно-логічної схеми	12
14	Обґрунтування ефективності впровадження очікуваних результатів дослідження у практику (для магістрів та спеціалістів)		Проект акту або довідки про впровадження	Наявність обґрунтованих напрямів практичного впровадження результатів дослідження, наявність розрахунку економічного ефекту	12
<i>Разом балів за індивідуальну роботу студента</i>					
<i>Разом балів за позааудиторну роботу студента</i>					
					38
					68

Таблиця 3

Карта екзаменаційної роботи студента

№	Види роботи	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів (приклад)
---	-------------	---------------------	---------------------------------------

			Для одного питання	Для кількох питань
1	Розв'язання теоретичного питання	Вірне розв'язання теоретичного питання	5	10
2		Логічна послідовність надання відповіді на теоретичне питання	5	10
3		Наявність власних коментарів та висновків	5	10
4		Використання схем, рисунків або таблиць як засобів надання відповіді	5	10
Разом за розв'язання теоретичного питання			20	40
1	Розв'язання тестового питання	Вірне розв'язання тестового питання без викреслення або інших виправлень	5	20
Разом за розв'язання тестового питання			20	
1	Розв'язання завдання, задачі або ситуації	Аргументація власних напрямів або підходів щодо розв'язання завдання, задачі або ситуації	5	
2		Виконання розрахункових або логічних процедур на основі наданих викладачами методик	5	
3		Виконання розрахункових або логічних процедур на основі додатково опрацьованих методик	5	
4.		Отримання вірних та обґрунтованих результатів розв'язання завдання, задачі або ситуації	5	
5		Дотримання логічної послідовності представлення результатів	5	
6		Відсутність поточних помилок та викреслень при наданні остаточної відповіді	5	
7		Відсутність зайвих результатів, котрі не стосуються розв'язання завдання, задачі або ситуації	5	
8		Формулювання прикінцевих висновків	5	
Разом за розв'язання завдання, задачі або ситуації			40	
Разом балів за екзаменаційну роботу студента			100	

Таким чином, досягнення об'єктивності та комплексності оцінювання знань і компетенцій студентів спеціальності “Фінанси” сприяє підвищенню якості фінансової освіти та її відповідності міжнародним освітнім стандартам.

Список літератури

1. Амоша, О. Підґрунтя інноваційного розвитку [Текст] (Проблеми і перспективи взаємодії академічної науки й освіти) / О. Амоша, А. Землякін, Г. Моїсєєв // Вісник національної академії наук України. – 2006. – № 10. – С. 3–16.
2. Євтушевський, В. Становлення і розвиток інновацій у вищій школі [Текст] / В. Євтушевський, Л. Шаповалова // Вища освіта України. – 2006. – № 2. – С. 62–66.
3. Корольов, Б. Приватна вища школа на шляху інновацій [Текст] / Б. Корольов // Вища освіта України. – 2006. – № 1. – С. 18–22.

Астапова, Г.В. Покращення фінансової освіти на основі використання критеріїв оцінювання результатів аудиторної та позааудиторної роботи студентів [Текст] / Г. В. Астапова, С. Т. Пілецька // Фінансова освіта: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : зб. матеріалів Міжнародної навчально-методичної конференції (м. Севастополь, 29-30 квітня 2010 р.) / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми, 2010. – С. 27-33.